

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä heinäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeuden alalla — Asetus (EY) N:o 44/2001 — 5 artiklan 1 ja 3 alakohta — Toimivaltainen tuomioistuin — Käsitteet sopimusta koskeva asia ja sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia — Vakiintuneen liikesuhteen äkillinen katkaiseminen — Vahingonkorvauskanne — Käsitteet irtaimen kauppaa ja palvelujen suorittaminen

Asiassa C-196/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka cour d'appel de Paris (Pariisin muutoksenhakutuomioistuin, Ranska) on esittänyt 7.4.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.4.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Granarolo SpA

vastaa

Ambrosi Emmi France SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit C. Toader (esittelevä tuomari), A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.12.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Granarolo SpA, edustajinaan S. Dechelette-Roy ja M. Agbo, avocats,
- Ambrosi Emmi France SA, edustajanaan L. Pettiti, avocat,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, F.-X. Bréchet ja C. David,
- Euroopan komissio, asiamiehinään A. Lewis ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.12.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1; jäljempänä Bryssel I -asetus) 5 artiklan 1 ja 3 alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty riita-asiassa, jossa vastakkain ovat Italian oikeuden mukaan perustettu yhtiö Granarolo SpA (jäljempänä Granarolo) ja Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö Ambrosi Emmi France SA (jäljempänä Ambrosi) ja jossa on kyse vahingonkorvauskanteesta, joka perustuu vakiintuneen liikesuhteen äkilliseen katkaisemiseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin lainsäädäntö

- 3 Bryssel I -asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

- 4 Tämän asetuksen 5 artiklan 1 ja 3 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa:

- 1) a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,
 - b) jollei toisin ole sovittu, tätä säännöstä sovellettaessa kanteen perusteena olevan velvoitteen täytäntöönpanopaikka on:
 - irtaimen tavaran kaupassa se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä tavarat sopimuksen mukaan toimitettiin tai oli toimitettava,
 - palvelujen osalta se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava,
 - c) jollei sovelleta b) alakohtaa, sovelletaan a) alakohtaa;

--

- 3) sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua;

--”

Ranskan lainsäädäntö

5 Kauppalain (code de commerce) L. 442-6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”I. Tuottajalle, kauppiaille, teollisuusyrittäjälle tai ammatinharjoittajien luetteloon kirjatulle henkilölle syntyy vahingonkorvausvelvollisuus seuraavissa tapauksissa:

--

5° Vakiintuneen liikesuhteen yhtäkkinen – myös osittainen – katkaiseminen ilman kirjallista ennakoilmoitusta, jossa otettaisiin huomioon liikesuhteen kesto; irtisanomisajan vähimmäiskesto määritetään ammattialojen välisissä sopimuksissa viittauksella kauppatapaan. Jos liikesuhde koskee tuotteiden toimittamista jälleenmyyjän tavaramerkillä, irtisanomisajan vähimmäiskesto on kaksinkertainen verrattuna siihen, jota sovellettaisiin, jos tuotteita ei toimitettaisi jälleenmyyjän tavaramerkillä. Mikäli edellä mainittuja sopimuksia ei ole olemassa, elinkeinoministerin päätöksellä voidaan määrittää kullekin tuoteluokalle kauppatavan mukainen irtisanomisajan vähimmäiskesto ja määrittää liikesuhteen päättämisen edellytykset, erityisesti sen keston perusteella. Edellä esitetyillä säännöksillä ei estetä päättämästä liikesuhdetta ilman irtisanomisaikaa, mikäli toinen osapuoli ei täytä velvoitteitaan tai mikäli kyse on ylivoimaisesta esteestä. Jos liikesuhteen päätyminen johtuu muualla kuin paikan päällä tehtyihin kilpaileviin tarjouksiin perustuvasta kilpailusta, irtisanomisajan vähimmäiskesto on kaksinkertainen tämän kohdan soveltamiseen perustuvaan keston nähden niissä tilanteissa, joissa alkuperäisen irtisanomisajan kesto on vähemmän kuin kuusi kuukautta, ja vähintään vuosi muissa tapauksissa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 6 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Ambrosi, jonka kotipaikka on Nizza (Ranska), toimi Ranskassa Granarolon, jonka kotipaikka on Bologna (Italia), valmistamien elintarvikkeiden jälleenmyyjänä noin 25 vuoden ajan ilman puitesopimusta tai yksinoikeuslauseketta.
- 7 Granarolo ilmoitti Ambrosille 10.12.2012 päivätyllä kirjatulla kirjeellä, että toinen ranskalainen yhtiö toimii sen tuotteiden jälleenmyyjänä Ranskassa ja Belgiassa 1.1.2013 alkaen.
- 8 Ambrosi katsoi, että tämä kirje tarkoitti kauppalain L. 442-6 §:ssä tarkoitettua vakiintuneen liikesuhteen äkillistä katkaisemista, eikä siinä noudatettu vähimmäisirtisanomisaikaa, kun otetaan huomioon liikesuhteen kesto, ja nosti tribunal de commerce de Marseillessa (Marseillen markkinatuomioistuin, Ranska) Granaroloa vastaan vahingonkorvauskanteen mainitun säännöksen perusteella.
- 9 Kyseinen tuomioistuin totesi 29.7.2014 olevansa toimivaltainen, koska kanne perustuu sopimukseen perustumattomaan vahingonkorvaukseen ja koska Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettu vahingon ilmenemispaikka sijaitsee Ambrosin kotipaikassa Nizzassa.
- 10 Granarolo valitti 12.8.2014 cour d'appel de Pariisiin (Pariisin muutoksenhakutuomioistuin, Ranska) riitauttaakseen tribunal de commerce de Marseillen alueellisen toimivallan sillä perusteella, että kyseinen kanne liittyy sopimusta koskevaan asiaan, jota tarkoitetaan Bryssel I -asetuksessa, jonka 5 artiklan 1 alakohdassa säädetään liittymäperusteena paikkakunnasta, missä tavarat toimitettiin tai oli toimitettava kunkin toimituksen osalta tehtyjen peräkkäisten sopimusten nojalla. Tämä paikka on Bolognan tehdas – Granarolon laatimissa laskuissa olevan merkinnän ”Ex works” (”suoraan tehtaalta”), joka vastaa yhtä toimituslausekkeista (Incoterms), jotka kansainvälinen kauppakamari on vahvistanut tarkentaakseen osapuolten oikeuksia ja velvoitteita kansainvälisessä kaupankäynnissä, mukaisesti.

- 11 Ambrosi väittää ensisijaisesti, että ranskalaiset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, koska riita on sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia ja koska vahingon sattumispaikkakunta sijaitsee Ranskassa, missä Granarolon elintarvikkeita myydään. Toissijaisesti tämä yhtiö väittää, ettei ole näytetty toteen, että kaikki peräkkäiset sopimukset oli tehty käyttämällä Incoterm-toimitusehtoa ”Ex works”.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kanne, joka perustuu kauppalain L. 442-6 §:ään, on Ranskan oikeusjärjestyksessä sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva kanne, ja se mainitsee tältä osin useita Cour de cassationin (kassaatiotuomioistuin, Ranska) viimeaikaisia tuomioita.
- 13 Koska tämä tuomioistuin kuitenkin katsoo, että Bryssel I -asetuksessa tarkoitettut käsitteet sopimusta koskeva asia ja sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia ovat itsenäisiä unionin oikeuden käsitteitä, se pitää tarpeellisena pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua.
- 14 Cour d’appel de Paris on näin ollen päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevien asioiden piiriin kuuluu vahingonkorvauskanne, joka on nostettu vakiintuneen liikesuhteen katkaisemisen johdosta tilanteessa, jossa on kyse tavaroiden toimittamisesta jakelijalle useiden vuosien ajan ilman puitesopimusta tai yksinoikeutta?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymyksen vastataan kieltävästi: sovelletaanko mainitun asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa ensimmäisessä kysymyksessä mainitun vaatimuksen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikan määrittämiseen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo ensimmäisellä kysymyksellään, onko Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 3 alakohtaa tulkittava siten, että vahingonkorvauskanne, joka perustuu pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen vakiintuneen liikesuhteen äkilliseen katkaisemiseen, kuuluu mainitussa säännöksessä tarkoitettujen sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevien asioiden piiriin.
- 16 Aluksi on huomattava, että Bryssel I -asetuksessa pyritään yhdenmukaistamaan tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa koskevat säännöt sellaisilla toimivaltasäännöillä, joiden ennustettavuus on hyvä ja joilla tavoitellaan näin ollen oikeusvarmuutta vahvistamalla Euroopan unioniin sijoittautuneiden henkilöiden oikeussuojaa siten, että kantaja kykenee vaivattomasti yksilöimään sen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi hän voi saattaa asiansa, ja vastaaja kykenee kohtuullisesti ennakoimaan, missä tuomioistuimessa häntä vastaan voidaan nostaa kanne (ks. vastaavasti tuomio 23.4.2009, Falco Privatstiftung ja Rabitsch, C-533/07, EU:C:2009:257, 21 ja 22 kohta).
- 17 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan Bryssel I -asetuksen II luvussa säädetty yleinen toimivaltaa koskeva järjestelmä perustuu sen 2 artiklan 1 kohdassa ilmaistuun yleiseen sääntöön, jonka mukaan kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa. Bryssel I -asetuksen II luvun 2 jaksossa säädetään vain tästä vastaajan kotipaikan tuomioistuinten toimivaltaa koskevasta pääsäännöstä tehtävänä poikkeuksena joistakin erityisistä toimivaltasäännöistä, joihin tämän asetuksen

- 5 artiklan 3 alakohdan toimivaltasääntö kuuluu (ks. vastaavasti mm. tuomio 16.7.2009, *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, 20 ja 21 kohta ja tuomio 18.7.2013, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 30 kohta).
- 18 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että näitä sääntöjä erityisestä toimivallasta on tulkittava suppeasti eikä niiden voida tulkita koskevan muita kuin kyseisessä asetuksessa nimenomaisesti tarkoitettuja tilanteita (tuomio 18.7.2013, *ÖFAB*, C-147/12, EU:C:2013:490, 31 kohta).
- 19 On muistettava, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettua ilmaisua sopimusta koskeva asia ja sen 3 alakohdassa tarkoitettua ilmaisua sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia on tulkittava itsenäisesti käyttäen ensisijaisena perustana tämän asetuksen järjestelmää ja tavoitteita, jotta asetuksen yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa varmistettaisiin. Näitä termejä ei siis voida tulkita siten, että niissä viitattaisiin siihen, miten kansallisessa laissa luonnehditaan kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva oikeussuhde (tuomio 13.3.2014, *Brogssitter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 18 kohta).
- 20 Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitettuun sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevan asian käsitteeseen kuuluvat kaikki sellaiset kanteet, joissa vaaditaan vastaajan vastuun toteuttamista ja jotka eivät liity tämän asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla sopimusta koskevaan asiaan (ks. tuomio 28.1.2015, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 21 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että pelkästään se seikka, että yksi sopimuspuoli nostaa vahingonkorvauskanteen toista vastaan, ei riitä siihen, että kanteen katsottaisiin koskevan asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitettua sopimusta koskevaa asiaa. Asia on näin vain silloin, jos moitittu menettely katsotaan sopimusvelvoitteiden rikkomiseksi, sellaisina kuin velvoitteet voidaan määrittellä sopimuksen kohteen perusteella (tuomio 13.3.2014, *Brogssitter*, C-548/12, EU:C:2014:148, 23 ja 24 kohta).
- 22 Tästä seuraa, että pääasian kaltaisessa asiassa kansallisen tuomioistuimen on siinä nostetun vahingonkorvauskanteen luonteen määrittämiseksi aluksi tarkastettava, koskeeko tämä kanne sopimusta, riippumatta sen luokittelusta kansallisessa lainsäädännössä.
- 23 On todettava, että merkittävässä osassa jäsenvaltioita vakiintunut liikesuhde, joka solmitaan ilman kirjallista sopimusta, voidaan lähtökohtaisesti katsoa hiljaiseksi sopimussuhteeksi, jonka rikkominen voi aiheuttaa sopimukseen perustuvan vastuun.
- 24 Tästä on huomattava, että vaikka Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdassa ei vaadita kirjallisen sopimuksen tekemistä, sopimusvelvoitteen yksilöiminen on kuitenkin välttämätöntä tämän säännöksen soveltamiseksi. On tarkennettava, että tällaisen velvoitteen voidaan katsoa syntyneen hiljaisesti, etenkin kun se käy ilmi osapuolten tahtoa ilmaisevista yksiselitteisistä toimista.
- 25 Käsiteltävässä asiassa kansallisen tuomioistuimen on siis aluksi tutkittava, onko sen käsiteltävänä olevan asian erityisissä olosuhteissa osapuolten väliselle vakiintuneelle liikesuhteelle tunnusomaista niiden välillä hiljaisesti sovitut velvoitteet, minkä vuoksi niiden välillä olisi suhde, joka voidaan luokitella sopimussuhteeksi.
- 26 Tällaisen hiljaisen sopimussuhteen olemassaoloa ei kuitenkaan voida olettaa ja se on näin ollen näytettävä toteen. Lisäksi tämän toteennäyttämisen on perustuttava joukkoon yhtäpitäviä tekijöitä, joihin kuuluvat muun muassa vakiintuneet liikesuhteet, osapuolten välinen vilpittömämpi mieli, liiketoimien säännönmukaisuus ja niiden ajallinen kehitys sekä määrän että arvon osalta, mahdolliset sopimukset laskutettavista hinnoista ja/tai myönnettävistä alennuksista sekä kirjeenvaihto.

- 27 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tällaisen kokonaisarvioinnin avulla tarkastettava, ovatko kyseessä tällaiset yhtäpitävät tekijät, ratkaistakseen sen, onko näiden osapuolten välillä hiljainen sopimussuhde, vaikka kirjallinen sopimus puuttuu.
- 28 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että vahingonkorvauskanne, joka perustuu pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen vakiintuneen liikesuhteen äkilliseen katkaisemiseen, ei ole tässä asetuksessa tarkoitettu sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia, jos osapuolten välillä oli hiljainen sopimussuhde, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava. Näytön, jonka tarkoituksena on osoittaa tällaisen hiljaisen sopimussuhteen olemassaolo, on nojaututtava joukkoon yhtäpitäviä tekijöitä, joihin kuuluvat muun muassa vakiintuneet liikesuhteet, osapuolten välinen vilpittömyys, liiketoimien säännönmukaisuus ja niiden ajallinen kehitys sekä määrän että arvon osalta, mahdolliset sopimukset laskutettavista hinnoista ja/tai myönnettyistä alennuksista sekä kirjeenvaihto.

Toinen kysymys

- 29 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen vakiintunut liikesuhde on katsottava tässä säännöksessä tarkoitetuksi irtaimen kauppaa koskevaksi sopimukseksi, vai pikemminkin siten, että se on luokiteltava palvelujen suorittamista koskevaksi sopimukseksi.
- 30 Aluksi on tarkennettava, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyjä toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämiseksi sovellettavia liittymäperusteita sovelletaan vain, jos kansallinen tuomioistuin toteaa käsitellessään asianosaisten, joiden välillä on vakiintunut liikesuhde, välistä riitaa, että liikesuhde perustuu tässä säännöksessä tarkoitettuun irtaimen kauppaa koskevaan sopimukseen tai palvelujen suorittamista koskevaan sopimukseen.
- 31 Tällainen luokittelu sulkee pääasiassa pois mainitun 5 artiklan 1 alakohdan a alakohdassa säädetyn toimivaltasäännön soveltamisen. Kun nimittäin otetaan huomioon tämän säännöksen c alakohdassa vahvistettu sen a ja b alakohtien välinen hierarkia, a alakohdassa säädettyä toimivaltasääntöä sovelletaan vain vaihtoehtoisesti ja jos mainitussa b alakohdassa säädettyjä toimivaltasääntöjä ei sovelleta (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 42 kohta).
- 32 Unionin tuomioistuin on todennut sekä irtaimen kauppaa että palvelujen suorittamista koskevista sopimuksista johtuvien velvoitteiden täyttämipaikan osalta, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdassa määritellään tämä liittymäperuste itsenäisesti tuomioistuinten toimivaltaa koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista ja ennakoitavuutta koskevien tavoitteiden vahvistamiseksi (tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 32 kohta).
- 33 Unionin tuomioistuin on myös todennut, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdasta ilmenee, että irtaimen kauppaa ja palvelujen suorittamista koskevien sopimusten osalta on otettava huomioon näille sopimuksille luonteenomainen velvoite toimivaltaista tuomioistuinta koskevana liittymäperusteena (tuomio 25.2.2010, Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 34 Tästä johtuu, että sopimus, jonka luonteenomainen velvoite on tavaran toimittaminen, on luokiteltava Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohtassa tarkoitetuksi irtaimen kaupaksi (tuomio 25.2.2010, Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90, 32 kohta).
- 35 Tällaista luokittelua voidaan soveltaa kahden taloudellisen toimijan vakiintuneeseen liikesuhteeseen, kun tämä suhde rajoittuu peräkkäisiin sopimuksiin, joista jokaisen kohteena on tavaran toimittaminen ja haltuunotto. Se ei sitä vastoin vastaa sellaisen tyypillisen jälleenmyyntisopimuksen rakennetta, jolle

on luonteenomaista puitesopimus, jonka kohteena on kahden taloudellisen toimijan toimituksesta ja hankinnasta tulevaisuudessa tekemä sitoumus (ks. analogisesti tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 36 kohta).

- 36 Vaikka mahdollinen suullisesti tai hiljaisesti tehty sopimus luokiteltaisiin käsiteltävässä asiassa irtaimen kaupaksi, ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen olisi tämän jälkeen tarkastettava, sisältykö maininta ”Ex Works”, josta on kyse tämän tuomion 10 kohdassa, järjestelmällisesti osapuolten välisiin peräkkäisiin sopimuksiin. Jos näin on, olisi katsottava, että tavarat toimitettiin Granarolon tehtaalla Italiassa eikä Ambrosin kotipaikassa Ranskassa.
- 37 Siitä, voidaanko sopimus luokitella Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi palvelujen suorittamista koskevaksi sopimukseksi, on muistettava, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että tässä säännöksessä tarkoitettu palvelujen käsite edellyttää vähintäänkin sitä, että palveluja tarjoava osapuoli harjoittaa määrättyä toimintaa korvausta vastaan (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee määritelmän ensimmäisestä perusteesta eli toiminnasta, että edellytetään positiivisia toimia eikä pelkkää pidättymistä. Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut pääasiassa kyseessä olevaa tilannetta muistuttavasta tosiasiallisesta tilanteesta, tämä peruste vastaa sellaisen sopimuksen, jonka kohteena on se, että yksi osapuoli jälleenmyy toisen osapuolen tuotteita, tapauksessa sen osapuolen suorittamaa luonteenomaista suoritusta, joka tällaisen jälleenmyynnin varmistamalla osallistuu kyseisten tuotteiden levittämiseen.
- 39 Sen vuoksi, että jälleenmyyjällä on sopimuksen nojalla hankintatakuu ja että se osallistuu tarvittaessa toimittajan liiketoimintastrategiaan, erityisesti myyninedistämisiin, minkä toteaminen kuuluu kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan, jälleenmyyjä voi tarjota asiakkaille palveluja ja etuja, joita pelkkä myyjä ei voi tarjota, ja näin ollen vallata toimittajan tavaroille suuremman osuuden paikallisilla markkinoilla (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Toisesta kriteeristä eli toimintaa vastaan annettavasta korvauksesta on todettava, ettei sitä voida ymmärtää suppeasti rahamäärän maksamiseksi. Tällaista rajoitusta ei nimittäin edellytetä Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisen luetelmakohdan hyvin yleisessä sanamuodossa, eikä se ole tällä säännöksellä tavoiteltujen läheisyyden ja yhdenmukaisuuden tavoitteiden mukainen (tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 39 kohta).
- 41 Tältä osin on otettava huomioon se seikka, että jälleenmyyntisopimus perustuu yleensä siihen, että toimittaja valitsee jälleenmyyjät. Tämä valinta voi antaa jälleenmyyjille kilpailuedun sikäli kuin vain niillä yksin on oikeus myydä tavarantoimittajan tuotteita määritellyllä alueella tai ainakin sikäli kuin tämä oikeus on rajoitetulla määrällä jälleenmyyjä. Lisäksi jälleenmyyntisopimuksessa määrätään usein avusta jälleenmyyjille mainosmateriaalin saamisessa, tietotaidon välittämisessä koulutustilaisuuksien muodossa tai lisäksi maksujärjestelyissä. Kaikilla näillä eduilla, joiden olemassaolo pääasiallisesti käsittelevän tuomioistuimen on tarkastettava, on jälleenmyyjille taloudellinen arvo, jonka voidaan katsoa muodostavan korvauksen (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 40 kohta).
- 42 Tästä seuraa, että mahdollinen jälleenmyyntisopimus, joka sisältää tällaisia tyypillisiä tekijöitä, voidaan luokitella palvelujen suorittamista koskevaksi sopimukseksi Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa olevan toimivaltasäännön soveltamiseksi (tuomio 19.12.2013, Corman-Collins, C-9/12, EU:C:2013:860, 41 kohta).

- 43 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on arvioitava kaikkia olosuhteita ja seikkoja, jotka luonnehtivat Ambrosin toimintaa Ranskassa Granarolon tuotteiden myymiseksi tämän jäsenvaltion markkinoilla.
- 44 Edellä esitetyillä perusteilla toiseen kysymykseen on vastattava, että Bryssel I -asetuksen 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vakiintunut liikesuhde on luokiteltava irtaimen kauppaa koskeväksi sopimukseksi, jos kyseisen sopimuksen luonteenomainen velvoite on tuotteen toimittaminen, tai palvelun suorittamista koskeväksi sopimukseksi, jos tämä velvoite on palvelun suorittaminen, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava.

Oikeudenkäyntikulut

- 45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto), on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 5 artiklan 3 alakohtaa on tulkittava siten, että vahingonkorvauskanne, joka perustuu pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen vakiintuneeseen liikesuhteen äkilliseen katkaisemiseen, ei ole tässä asetuksessa tarkoitettu sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskeva asia, jos osapuolten välillä oli hiljainen sopimussuhde, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava. Näytön, jonka tarkoituksena on osoittaa tällaisen hiljaisen sopimussuhteen olemassaolo, on nojaututtava joukkoon yhtäpitäviä tekijöitä, joihin kuuluvat muun muassa vakiintuneet liikesuhteet, osapuolten välinen vilpittömämpi mieli, liiketoimien säännönmukaisuus ja niiden ajallinen kehitys sekä määrän että arvon osalta, mahdolliset sopimukset laskutettavista hinnoista ja/tai myönnettyistä alennuksista sekä kirjeenvaihto.**
- 2) **Asetuksen N:o 44/2001 5 artiklan 1 alakohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen vakiintunut liikesuhde on luokiteltava irtaimen kauppaa koskeväksi sopimukseksi, jos kyseisen sopimuksen luonteenomainen velvoite on tuotteen toimittaminen, tai palvelun suorittamista koskeväksi sopimukseksi, jos tämä velvoite on palvelun suorittaminen, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava.**

Allekirjoitukset